

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posmesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. —
Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.
Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr.
dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Volitev državnega poslanca.

(Izv. dopis iz Ptuj.)

Namesto prezgodaj umrlega za nas Slovence na spodnjem Štajerskem zelo zasluženega Mihajla Hermana ima se vršiti 31. t. m. v sodnijskih okrajih: Smarje, Rogatec, Ptuj, Ormož, Ljutomer, Gor. Radgona in sv. Lenart volitev državnega poslanca. Ta volitev je važna, imenitna za vse prebivalce teh okrajev, da, za vse Slovence. V nemško-židovskih listih kakor postavim v „Tagespošti“, „Deutsche Wacht“ itd. se vedno čita, da bomo pri prihodnjih volitvah v državni zbor morali zgubiti vse tri volilne okraje, katere imamo sedaj mi Slovenci in katere zastopajo gg. baron Gödel, dr. Vošnjak in umrli Mih. Herman. Naša sveta dolžnost je tedaj, delati na to, da ohranimo kar imamo, ter pokažemo nemškim liberalcem, da slovenski narod ljubi le take može, ki se borujejo za njegove svete pravice in ki znajo njegov jezik tudi čislati.

Najprva naša skrb je skrbeti, da se izvolijo pošteni, značajni slovenski može za volilne može. Od teh je odvisna volitev. Ne smemo misliti, da je vse jednako, ako dobi slovenski kandidat en glas več ali manje; ne, mi moramo pokazati, da je naš narod probujen in da misli slovenski. Opozarjamo tedaj osobito našo vrlo čestito duhovščino, učitelje in druge slovenske domoljube, da so pri prvotnih volitvah oprezni, kajti nemčurji imajo še povsodi svoje „špijone“ in zlobneže. — Kandidat pa je volilcem že znan.

Kdo ne pozna vrlega, neutrudljivega slovenskega boritelja velečastnega župnika gospoda Božidara Raič-a? Da, jaz mislim, da si nismo mogli slovenski može izbrati vrlejšega kandidata, kakor je omenjeni gospod. Kako živo on svoj mili slovenski narod ljubi, to vé tisti, ki je občeval ž njim ali ki je slišal njega govoriti. On žrtvuje vse za slovenski narod, on je iz ljubezni do njega prevzel to težko breme

na hrbet, kajti mož ima opravila zadosti in ako se ne motim, je tudi blizo 60 let.

Dolgo, dolgo časa se je mož branil prevzeti ta težavni posel, toda, ko se mu je reklo, da to narod od njega zahteva, odgovori: če pa narod to zahteva, potem pa že mora biti, kajti za moj slovenski narod storim vse. Gosp. Raič pa tudi živi vedno med slovenskim priprostim narodom, on sam je kmečkega rodu in on najbolje pozna težnje in gorje našega ubogega slovenskega kmeta. —

Opominjam tedaj in bodimo oprezni pri prvotnih volitvah; 31. t. m. pa stopimo na bojno volišče složni ter pokažimo, da smo pravi Slovenci in volimo jednoglasno velečastitega gospoda Božidara Raič-a, župnika pri sv. Barbari v Halozah.

Izjava slovenskih poslancev kranjskih.

I. Glede na to, da so slovenski poslanci zdanjo vlado, odkar je nastopila, v vseh zastopih zvesto in lojalno podpirali ter brez ugovora glasovali za vse vladne predloge;

glede na to, da so vse to storili, ker je vlada pri svojem nastopu národno ravnopravnost proglasila za svoj program in so torej slovenski poslanci za trdno nadejali se, da bode vlada načela národne ravnopravnosti dejansko izvršila nasproti vsem Slovencem;

glede dalje na to, da vladnih namenov v tej smeri ni soditi samo po tem, kar vlada stori za Kranjsko, ampak tudi po tem, kakor ona postopa v drugih deželah, kjer se Slovenci še vedno brezvspešno potezajo za svoje národne pravice in v tem jim usiljenem boji svoje moči troše sebi, vsemu slovenskemu národu in državi na škodo —

glede na vse to in zlasti z ozirom na poslednje zasedanje kranjskega deželnega zbora, v katerem je slovenska večina svojim zmernim postopanjem dejansko dokazala svojo pravičnost in spravljivost:

klub slovenskih poslancev kranjskega deželnega zbora za gotovo pričakuje, da bo de visoka vlada resno in brez odloga izvršila narodno ravnopravnost za vse Slovence.

II. Gledé na to, da je vlada obljubila, svojo posebno skrb obračati v zboljšanje materialnih razmer dežel in v povzdigo poljedelstva, obrtništva in trgovine;

da je v tem obziru res uže mnogo koristnega storila za vso državo, kakor tudi za posamezne dežele, zlasti z gradnjo raznih železnic, zboljšanjem cest, uravnavanjem rek, pospeševanjem obrtniškega in poljedelskega poduka —;

da se je pa v vseh teh obzirih za Kranjsko doslé primeroma premalo storilo:

klub slovenskih poslancev kranjskega deželnega zbora nujno prosi, visoka vlada naj se blagovoljno ozira tudi na raznovrstne potrebe in opravičene želje dežele Kranjske.

Klub slovenskih poslancev kranjskega deželnega zbora.

Grasseli. Dr. vitez Bleiweis. Dr. Vošnjak. J. Murnik. Dr. Poklukar. Klun. Prof. Fr. Šuklje. Dr. Alf. Mosché. Dr. Papež. Dr. Makso Samec. Luka Svetec. Jožef vitez Schneid-Treuenfeldski. Bl. Mohar. Janko Krsnik. Edvard Deu. Matej Lavrenčič. Primož Pakiž. Dr. Jurij Šterbenc. Oton Detela. Dr. Dolenc. Luka Robič. W. Pfeifer. Karol Rudež.

* * *

To izjavo je klub slovenskih poslancev kranjskega deželnega zbora poslal prevzvišenemu gospodu c. kr. ministerskemu predsedniku, tistim svojim članom pa, ki so ob enem državni poslanci, naložil, naj ustno visocemu ministerstvu podrobneje razložé potrebe slovenskega národa in kranjske dežele.

Vseh 23 slovenskih poslancev kranjskega deželnega zbora je podpisalo izjavo. To je dokaz, da ni nobenega razpora niti razkola med njimi, nego da so v političnih načelih popolnem složni med seboj in solidarni. in da se vsi verno drže starega narodnega programa, katerega dejansko uresničiti je vsem enaka skrb, čeravno so v posameznih slučajih kedaj različnega mnenja. Zatorej klub slovenskih poslancev kranjskega deželnega zbora po pravici sme pričakovati, da bo de slovensko in pošteno misleče nemško novinarstvo opustilo vse pikanje in hujskanje zoper klubove člane, pa skupno s poslanci delalo za blagost slovenskega národa in mile domovine.

Le v slogi je moč.

V Ljubljani, 31. dan dec. 1883.

Stalni eksekutivni komité klubu slovenskih poslancev kranjskega deželnega zbora.

Gospodarske stvari.

Kako razno trsovje pomnoževati.

4. Tudi to resnico ne sme vinogradnik iz ozira puščati, da stari trsi z slabejšimi rozgami boljše ključe in reznike dajejo od rozeg, ki so prav močno in bohotno raščene. Bohotne rozge imajo debel stržen in ta je v poznejih letih pogostoma povod, da taki trsi votli postanejo v koreninah.

Iz povedanega smo spoznali, kake lastnosti morajo ključi in rezniki imeti, treba je še besedo spregovoriti kako je z rezniki ravnati in kako po raznih krajih z njimi ravnajo.

Najprej se vpraša, kako dolgi se morajo rezniki narezati. Njihova dolgost se ravna po podnebnih razmerah, po zemlji, ali je v svojih gornjih plasteh bolj suha ali vlažna in kako globoko zmrzlina v njo vdira.

Po naših krajih, kjer suša in mraz v sredozemnem podnebju trsovje bolj lahko poškoduje, boljkaže bolj dolge reznike narezati kakor pa bolj kratke. Na tak način zasadimo konec koreninskega čoka s petnimi koreninami v tako prstno plast, v katero imenovane nezgode le redkokrat prodirajo. V pravih razmerah bode 20—60 centimetrov dolgosti rezniku zadoščevalo, med tem ko se v najskrajnejšem slučaju tudi 1—3 metre dolgi rezniki režejo. Komu je dosti rozeg na izbiro in razpolaganje, temu se svetuje iz jedne rozge le po jeden reznik narezati. Tudi je dobro, ako se na spodnjem reznikovem konci košček starega lesa pusti, ker se taki rezniki dosti bolj lahko obkoreninijo. Takih reznikov pa je le tam dobiti mogoče, kjer na potiče ali na daljše čepe režejo. Tam pa kjer trs na kratke čepe ali na glavo režejo, takih reznikov ni dobiti. Če je vinogradnik prisiljen iz jedne rozge več reznikov si narezati, tako mora od gornjega konca narezane reznike vsakokrat tako narezati, da se spodnji prerez naravnost pod očesom nahaja. Največ napak se dela pri narezovanju reznikov. Pogosto se puščajo rozge več dni v vrtu solnceu in vetru izpostavljene ležati. Tako se samo po sebi umevno izsušijo in izgube svojo živo tvarno moč. Nič manj škodljivo je rozge v kletih hranjevati. Tu jih kmalu napade plesnoba in začnejo trohneti. Najbolje kaže rozge, brž ko so porezane, v snope povezati in v pesek zagrebsti. Kdor si več sort hranuje, naj pridaje vsaki dotično ime ali pa si naj jih zaznamuje s številko.

Nekteri vinogradniki reznike za novi nasad v vinogradih vporablajo neposredno, drugi jih pa poprej v trsovnicah okoreninijo in potem s koreninskimi trsovi nove vinograde zasajajo. Bodi si pa že tako ali tako, po raznih krajih

z rezniki razno ravna je in o tem hočemo tukaj še nekaj besedi spregovoriti.

1. Najprej govorili bodemo o načinu, kako Ogrji z rezniki postopajo. Tam narezane rozge v snope povežejo in z njihovimi spodnjimi konci navzgor obrnejo in na droge nataknejo. Tako natakneni snopi se potem v jamo obesijo, ki se potem z mahom, slamo in prstjo pokrije, da se tako narejanje korenin v mlačnovlažnem zraku pospešuje.

2. Na podoben način se postopa samo s tem razločkom, da se povezani snopi v jami po drogih ne razobesijo, ampak na prosto v jamo postavijo in na isti način pokrijejo.

5. Prav radi postavljajo povezane reznike v toplo vodo, da v nji 10—14 dni, stoje in korenine zareda.

6. Poseben način pospeševanja korenin je ta, da se v snope povezani rezniki na drog natakneni za nekoliko centimetrov globoko v tekočo vodo postavijo, kakor imajo to na Avstrijskem navado. Opomniti je še treba, da se rozge še le ko so koreninske cime že pognale in zaradile na svojo potrebno dolgot porazejo. Zajedno z narejanjem cime na spodnjem delu, bodo tudi gornja očesa začela gnati, med tem ko spodnja očesa, ki so ravno tista, katerih pri reznikih potrebujemo, še speča ostanejo. Vendar se mora pri vseh teh opisanih načinih gledati na to, da korenine ne postanejo predolge, ker vse to posajanje ovira in reznike oškoduje.

Konjerejsko društvo naznanja v svojem listu „Pferdezüchter“, da ima občni zbor 19. febr. t. l. v Gradci, dalje da se je v podkovoško šolo graško za 2. kurz oglasilo 16 učencev, med temi 9 Slovencev; k podkovoškejski skušnji prišlo je 50 kovaških pomočnikov, med temi 12 Slovencev, naposled da je g. Franc Grahernik v Ranzenbergu dobil v oskrbovanje žrebca noriškega plemena („Ciprian“ štev. 359).

Dopisi.

Iz Maribora (Posojilnica — čitalnica — nova apoteka — kreisamt — bolnišnica — poslanec g. Flucher.) Slovenska posojilnica se je v kratkem tako utrdila, da vsak obžaluje, zakaj nismo tega zavoda uže pred 10. letmi ustanovili. Gospodom, ki so pri ravnateljstvu, gre zaradi njihove požrtvovalnosti vsa čast in hvala. — Čitalničarji izvolili so v občnem zboru prejšnjega predsednika in odbornike zopet in jim tako izrazili svoje popolno zaupanje. — V Magdalenskem predmestju treba je uže dolgo apoteke, sedaj utegnejo dobiti. — Finančno ravnateljstvo išče novo stanovanje, ker je dosedanjo odpovedalo hišnemu gospodarju, ki je zopet hišnino pozvil. Slišati je, da se preseli v stari „kreisamt“

z davkarijo vred. — Za javno bolnišnico ponuja deželni odbor 50.000 fl. Toda mesto dobi samo 242 fl. 62 kr., ker je 49.757 fl. 38 kr. dolga. Tako so mestni liberalci ovo imetje z dolgovi zakovali in zamazali. — Šilvereinerji solze točijo, da je Nagele davno zaslužno breo dobil, tolažijo ga, da mu hvalo pojejo in kadijo. — „Marburger Zeitung“ je nedavno brbrala, da je naš slovenski poslanec g. Fluher hotel k liberalnemu Spielfeldskemu „Bauernvereinu“ pristopiti pa je morala preklicati. Kdo jej neki take neumne „laži“ pošilja?

Iz Ormoža. (Volitve v okrajni zastop) so na vrsti: v pondeljek 21. januarja volijo naši veleposestniki. Kakor „Tagespošta“ piše, si nemškutarji strašno prizadevajo, da bi Slovence vrgli; ona pravi, da se bodo „Deutschgesinnte slovenische Grossgrundbesitzer“ te volitve prav obilno vdeležili. Kako se pa vjema „deutschgesinnt“ in „slovenisch“! Takov Vam je nemškutar; med našimi vrlimi veleposestniki po deželi pa nemškutarjev dozdej ne poznamo; oni so se pri zadnjih dopolnilnih volitvah, ko smo volili gospode Švingerja in Kandriča, izkazali prave, zanesljive Slovence; zapstoj jih nemškutarji vabijo med svoje Kade, Kmetiče, Martince itd.; zapeljivim njihovim glasom odgovarjamo to-le: Vi Kmetiči in drugi ste nam dne 17. januarja 1883 pri občnem zboru okrajnega zastopa naračunili in zapustili gospodarskega pomankljeja od 6928 fl. 24 kr., ki ga je po odpovedi pokojnega g. Schmidl-na sedajni odbor pod načelnistvom g. dr. Geršaka prevzel; takrat še toliko penez ni bilo, da bi se bili najsilniši dolgovi redno poravnavali. Sedajni odbor pa je dne 29. decembra pretresival proračun za l. 1884, ki nima razun hranilničnega dolga od 5000 fl. nobenega pomankljeja več, dasiravno so naloge z 20 % enake ostale, kakor so bile pod prejšnjim gospodarstvom; pa od izposojenih 5000 fl. se je dozdej le 3000 fl. porabilo v plačilo dragih menjičnih dolgov, ki so vlekli po 10 % obresti; 2000 fl. pa je še na razpolaganje in je ta znesek vložen pri tukajšnji posojilnici na 6 % obresti; ker toraj imamo pravega dolga le 3000 fl. se je naše gospodarsko stanje proti lanskemu zboljšalo za 3928 fl. 24 kr.; mi smo toraj okoli 4000 fl. prigospodarili, kar je tudi navzoči g. okrajni glavav Premerstein pri občnem zboru pohvalno priznaval; pa tudi „Tagespošta“ se ne upa nič reči o gospodarstvu okrajnega odbora, ampak le to edino obžaluje, da večidel slovenski uraduje! Letošnji proračun kaže tudi zdatne zneske za podporo občinskih cest, konjereje in živinoreje. Mi se toraj hočemo držati dosedajnih naših mož, ker smo spoznali, da jim je za pravi napredek našega okraja; sedajni odbor je tudi pred Njihovim Veličanstvom v Ptuji povdarjal našo narodnost in čast našega okraja povzdignil; zato

mi nimamo nobenega uzroka nazaj segati po tistih možeh, ki so pred nekoliko leti imeli dosti penez, zadnja leta pa dosti dolga. — Da pa naši sovražniki ne zmagajo, treba je, da vsak veleposestnik gotovo in ob pravem času pride na volišče ter se ondi druží z narodnjaki po starem pravilu: „Svoji k svojim!“

Iz St. Jurja ob južnej železnici. (Dr. Ipavič-eva svečanost.) Okoli 7. ure zvečer so se jeli zbirati pri Velaji s poštnim vlakom došli pevci čitalnice celjske pod vodstvom vrlega pevovodje g. Vin. Krušica in požarni brambovci Šentjurski pod vodstvom svojega stotnika g. Pelana. Celjski pevci so imeli lampijone (balone) razne velikosti in barve, brambovci Šentjurski pa smolne bakle. Lepo je bilo videti dolgo vrsto v večernem mraku pomikati se v gornji trg. Na dano znamenje, strel iz možnarjev, se razsvetli ves trg; na vsakem oknu je zamigljalo polno luč in lučič. Ko pridejo z muziko spremljani pevci, ognjegasci in baklaši pred Kartinovo hišo zažgé vrlí Sokolec savinjski g. Josip Pauer, trgovec v Braslovčah, z veliko spretnostjo umeteljni ogenj, kateri je na stotine zbranega ljudstva obseval v čarobnih barvah. Med burnimi živijo in slava klici se je pomikala množica proti stanovanju odlikovanca; godba pa zaigra Jenkovo „Naprej zastava Slave“. Nazdravljanje, živijo, rokoplosk in godba pretresalo je vso bližino. Med tem pa g. Pauer in njegov brat g. Konrad prižgeta zopet bengalični ogenj na vrtu dr. Ipavičevi hiši nasproti v prav različnih barvah in podobah; požarna bramba napravila je s svojimi baklami velik krog pred dr. Ipavičevo hišo; godba poneha, pevci zapojó tako lepo, da je marsikateri djal, da to je petje! to so pevci! — Nekega kmečkega poslušalca sem slišal: „V nebesih pa tudi ne more biti lepše, kakor je danes tukaj!“ Posebno dopadala je pesem „Domovina“, kjer sta imela samospeve mnogoskušena in zanesljiva pevca gospoda Ivan Gabršek in Jerman. G. dr. Ipavič, nepričakovaje takšne slovesnosti, bil je ves genjen, komaj se je priril skoz gnječo ljudstva do pevcev, ter se jim prav pristréno zahvaljeval za skazano mu čast in ljubezen.

(Konec prih.)

Od sv. Lovrenca v Slov. gor. (Božičnica — zbor.) Naše veleskrbno in prečastito cerkveno predstojništvo je spet letos po navadi lepo z različnimi rečmi okinčano božično drevesce (božičnico) z jaslicami šolarjem pripravilo, kateri so se tudi v polnem številu na Štefanovo popoldne pri božičnici v cerkvi zbrali, ter počastili božje dete Jezusa. Z veselim in zadovoljnim srcem je vsaki po slovesnosti mali spomin od božičnice sprejel, a zraven še je bilo čez 30 revnih šolarjev po dobrotljivih, darežljivih rokah s potrebnim oblačilom obdarova-

nih. Božje Dete! povrni stoterno in blagoslovi naše dobrotnike, kličejo otroci iz hvaležnega srca! — V nedeljo je zborovalo tukajšnje nargosp-politično društvo. Voljen je bil novi odbor, kateri si je izmed sebe izbral spoštovanega g. J. Petka za prvomestnika. Med drugimi pogovori je g. Koser c. k. poštar razlagal in priporočal „poštno hranilnico“ — omeniv, kako velika dobrota je ta, zlasti za mlade ljudi, da se učijo štediti ter težko zaslužene krajcarje za bolj potrebne čase prihraniti. Končalo se je s tombolo.

Iz Slatine. (Pri volitvah) v občinski zastop 2. januarja smo sicer propali; pa zavoljo tega se ne damo splašiti. Izrekamo pred vsem našim poštnim volilcem hvalo. Pokazali ste, da ste pošteni možje, ki ne prodajajo svojega poštenja za kupico vina, piva ali „šnopsa“. Držali ste se, kakor se spodobi poštnemu Slovincu, ki se svoje slovenske matere ne sramuje, ne sramuje svojega maternega jezika. Izrekamo pa tudi upanje, da se bodo tudi oni spametovali, ki so pri slednjih volitvah tako grdo Judeža posnemali. Upamo, da bodo tudi oni pri bližnji priložnosti pokazali, da še niso vsega poštenja in sramožljivosti zgubili. Orožja pa še zavoljo tega ne bomo odložili, kakor nam „celjska vahterca“ svetuje, ampak delovali bomo tudi za naprej, kakor se poštenjakom spodobi. „Vse za vero, dom, cesarja“, tako se glasi geslo našega kmečkega društva. Temu geslu hočemo vsi tudi zanaprej zvesti ostati in zmaga bo naša. Našim vrlim možem in poštnim volilcem pa še enkrat: Srčna hvala. Zoper volitve vložili so narodni volici rekurz!

Od sv. Lenarta v Slov. goricah. (Letina — lepa cena živini, volitev.) Pretekla letina nam ni izpolnila vsega, kar smo pričakovali. Vendar je prirastlo vsega nekaj in bili bi še zadovoljni, ko bi pridelke prodati mogli. Za sadjem nihče ne povprašuje in vina še po 20 fl. polovnjak ni lahko prodati; s perutnino imamo več sreče, te prodavamo še največ v Maribor, Spielfeld in Gradec. Lepo ceno pa ima živina in jo lahko v denar spravljamo. To se imamo zahvaliti tistim konservativnim in slovenskim poslancem, s katerimi je vrlí naš Herman držal, in so colnino tujemu blagu sploh pozvišali in tuje živini, posebno rumunske in ruskeje meje zaprli. Dunajčanje, Gračanje in sploh nemški liberalci, meščani, (mesarji, ki bi radi živino po slepej ceni dobivali, meso pa drago prodavali), pa se temu so protivili in gotovo vse prevržejo, če so kmečki ljudje tako abotni, da izvolijo namesto konservativca kakega liberalnega zijaka. Zato nam veleva uže skrb, da dobro sedanjo živinsko ceno dalje ohranimo, izvoliti dne 31. zopet takšnega poslanca, kakor je bil rajni g. Herman. In takšen je uže postavljeni kandidat č. g. Božidar

Raič, župnik sv. Barbare v Halozah. Zato pa kmetje slovenski, ne dajmo se noriti in pregovoriti po nobenih škricih, lisjakih in čukih, ki utegnejo kmalu med nas priti nas slepit. Pojdimo pa sedaj k županom volit in izvolimo same domoljube, zanesljive slovenske poštenjake za volilne može, ki bodo v Ptuji stali kakor skala zoper zvijske nemškutarje, nemčurje in liberalce! —

Iz Konjic. (Nesreča šnopsarja). Dne 6. jan. našli so pri Podleščevi usnjariji v vodi truplo nesrečnega šnopsarja Franca Obrula. Obrul bil je do novega leta pri gospej stari Podleščevki hlapec. Za živino bil je tako priden, da živinozdravnika pri Podlescu nikdar ni bilo treba. Zarad tega dobival je Obrul več vina, kakor drugi hlapci. Vendar se je v zadnjih letih nesrečnega šnopsanja navadil in iz tega vzroka dobil je o novem letu slovó. Napil se je tudi po novem letu kakor po navadi šnopsa in po noči domu gredočemu se je menda spodrsnilo, da je pod most padel in utonil. Še le danes četrti dan so ga našli. Naše šnopsarije nam ljudi čisto pokvarjajo. Temu v okom priti mogoče bo le po postavnej poti. Naši občinski očeti proti šnopsarskej kugi ne storijo nič.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesarjevič Rudolf postal je feldmaršal-lajtnant, poveljnik dunajske posadke in se za stalno preselil iz Prage na Dunaj. — Te dni se je ogerski minister Tisza mudil na Dunaji pri cesarji. Pravijo, da mu tesno hodi, ker hoče mnogo naših velikašev, ki imajo na Ogorskem posestva in sedež v gosposki zbornici, priti v Budimpešto in ogerskim škofom in konservativcem pomagati drugič podreti nasvetovani civilni zakon za spridene kristijane in jude. To je Tiszi silno nepovoljno, ker je mogoče, da padne z ministerskega stola. Hrvatom bi to močno ugajalo čijih poslanci v Zagrebu veliko tožijo zastran madjarskega nasilstva, zlasti pa tirjajo Reko ali Fiumo nazaj. — V Krivošijah so trdnjave kraj črnogorske meje dozidane in s kanoni preskrbljene. Iz Dalmacije odpravljeni deželni svetovalec Pavič dobi baje v Ljubljani novo službo. Mestni zastop ljubljanski se je pritožil zoper to, da cesarski vradi slovenske njegove vloge rešujejo nemški in tirja slovenskih reševanj. — Nemški liberalci nategujejo svoje itak dolga ušesa na vse strani, da bi kde kaj čuli, bo li minister Taffe skoraj jim se umaknil ali pa državni zbor razpustil? Nadejajo se pa gotove zmage pri novih volitvah. Upamo, da se varajo, čeravno vidimo, da res povsod strastno postopajo in brez vsake politične sramežljivosti in poštenosti; oni trošijo denarje, lažejo, natolcujejo, strašijo in podpise na poob-

lastilih za volitve ponarejajo. Bog nas varuj, da bi takšna svojat zopet na konja vplezala; nemški liberalci bi nas s škorpijoni topli, kmeta pa gotovo uničili s pomočjo kapitala. Začela bi se nova liberalna doba hujša od prve. Varujmo se toraj kderkoli voliti nemške liberalce in jihove hlapce in petolizce slovenske Judeže in odpadnike!

Vnanje države. Ruski nihilisti tirjajo več svobode in ustavo z volitvami za državni zbor. Ako se jim car še dalje ustavlja, hočejo ga ob življenje spraviti, kakor njegovega očeta. — Nemški cesarjevič je baje namenjen iti v Alzacijo in Loreno kot cesarjev namestnik. — Okolo angleških otokov je lani 522 ladij utonilo in blizu 4000 ljudi v morji svoj grob našlo. Iri so proti Angležem osnovali v Ameriki „sveto zvezo“ ter žugajo izposlati razbojnikov, ki bi naj angleška mesta z dinamitom pokončavali. Z egiptovskim vicekraljem so se Angleži malo sprli; konec temu bo, da vicekralj dobi angleških ministrov in naposled postane Egipt angleška pokrajina, osrednjo Afriko pa radi pustijo Mahdiju ali turškemu sultanu, ki hoče vojakov čez Rudeče morje poslati v Hartum. Iz tega bo težko kaj. Mahdi bo kmalu dobil Hartum in potem utegne mahnoti še v Arabijo in konec turškemu cesarstvu storiti; kajti vsi mohamedani obračajo svoje oči uže proč od sultana in se zanimajo čedalje bolj za Mahdija. Ta ima baje 300.000 mož vojske in 3 vicirje, med temi enega, ki je v Evropi se učil vojaštva. — Umrlega kralja italijanskega Viktor-Emanuela so te dni v Pantheon (cerkvo vseh svetnikov) v Rimu prenesli in pokopali. Liberalci vseh dežel hvalisajo to. — Srbski ministri dajo v novinah pisariti, da bo treba črnogorskemu knezu deželo vzeti in s Srbijo zediniti pa je mogoče, da prej Črnogorci prilomastijo in srbskemu zatiranemu narodu pomorejo sedanjo ministerstvo s kraljem vred iz dežele popihati. — Francozi pogodili so se z Madagezi tako, da vzamejo severni del otoka Madagaskar. V Tonkingu pripravljajo napad na mesto Bak-Ningh.

Za poduk in kratek čas.

Nemški šulverein.

(Od kod se je priklatil?)

I. „Dete je rojeno, oj rojeno“, peli smo nedavno ljubemu nebeskemu Detetu. Poznamo pa še drugo dete oj rojeno tam gori v prajzovskem glavnem mestu Berlini, kder stoluje stari Viljelm pa jegov železni kancelar, trilasi Bismark. Mati mu je debelo-trebušna Pangermanija, oča rusasti kosmatinec bojeviti Prajz. Toda mrzlo podnebje Berlinsko ne ugaja detetu, suha, peščena zemlja nima dovolj tečne hrane.

Sedaj pograbiijo skrbiljivi botri dete oj rojeno ter hitijo z njim doli v globoko Oggersko. Pa o joj, štimanim Madjarom dete oj rojeno presitno cvili, poprimejo za svoje težke fokoše pa botre kar neusmiljeno naklestijo in naklobitajo, da bežijo z detetom oj rojenim tavun iz globoke Oggerske naravnost v cesarsko mesto Dunajsko. Tukaj najdejo naposled varnega zavetja, novega botra, dosta prijateljev, tudi po drugod n. pr. v Moravskem, na Českem, Koroškem, Kranjskem največ pa v zelenej Štajerskej, zlasti pri Slovencih. Tu gorijo za dete oj rojeno vsi prusaki, Nemci, liberalci, nemčurji, nemškutarji s slovenskimi Judeži vred. Zato pa dete naglo raste in kmalu doraste, to pa v nič vselega, marveč v silovitega, pravcatega Herodeža, ki slovensko deco lovi, jej v mladih srcih narodno čut mori, ubogo žrtvo pangermanskej mavhi.

V glavnem mestu pruske nove Nemčije, v Brlni, osnovali so veliko društvo: Allgemeiner deutsche Schulverein. Oddelek ali saj posnetek je avstrijsko nemški šulverein: Oesterreichischer deutsche Schulverein pa dobiva, kakor nemško liberalne novine same javljajo, iz Prajzovskega denarjev, časih do 300 mark naenkrat. Skušal je tudi na Oggerskem ugnezditi se, pa Madjari so šulvereinske glavače parkrat krepko zavrnoili, prišlo je celo do tepežev, in sedaj je tam mir. Tem drznejše šopiri se nemški „Schulverein“ pri nas. Dunajski liberalci in Judje so se ga z gorečim veseljem oklenili in ga zalagajo debelo s penzi ter v svojih listih na vse pretege hvalijo in priporočajo. Iz Dunaja vodi „šulverein“ odvokat dr. Weitlof in sedaj rogovilijo šulvereinariji po vseh deželah, najhuje na Českem, Moravskem, Šlezkem, dalje Koroškem, Kranjskem in pri nas na Štajerskem. Za vsem šteje šulverein več tisoč podružnic in je imel lani kakih 250.000 gold. dohodka.

Kaj hoče ta avstrijska veja prajzovskega občnega nemškega šulvereina? To prav spoznati, treba je paziti na dvoje, enkrat na to, kar je šulverein v pravilih vladi najavil in kar tudi pogosto zavoljo ljudi ponavlja pa na to, kar njegovo delovanje uže dovolj jasno in glasno kaže; kajti tudi tukaj velja: po njih delih jih bodeite še le prav spoznavali.

Visokej vladi prikazal se je nemški šulverein v prav pohlevnej obleki usmiljenega Samaritana, ki hoče nemškeje dečici, nabajajočej se med nemškimi ljudmi in toraj pogrešajočej nemških učiteljev, nemškega poduka, nemških šol, pomagati do narodno-nemške izomike šolske na edino pravej podlagi nemške materinščine, da se nemštvu ohranijo ter ne pozgubijo v „slovanskem morji“. Tako stoji bistveno v pravilih. Po njih ima tedaj nemški šulverein skrbeti le za nemško deco.

In to je hvale vredno. Želeti je le, da bi tudi Slovenci svoje slovenskej deci v mestih jednako skrbeli za narodno-slovensko šolsko izomiko na edino pravej podlagi slovenske materinščine, da se slovenstvu ohrani ter ne pozgubi v „nemškem morji“. Po svojih pravilih je toraj nemški „šulverein“ hvale vreden. Nemecc dela prav in hvale vredno, če svoje nemškeje deci skrbi za nemški šolski poduk, posebno kder je tega treba n. pr. v Parizi, Londonu, Ameriki itd. Je li pa to tudi na Štajerskem tako potrebno? Nikakor ne. Nemecc ima v Avstriji po osnovnih državljanskih postavah pravico do narodno-nemških šol. In takih tudi ima na razpolago v tolikej obilici, da noben drug narod ne tako. Saj se nahaja zlasti na Štajerskem vse šolstvo v nemških rokah, od ministra, deželnega šolskega sveta do zadnjega „inšpektorja“. Vseučilišče, tehnika, vse gimnazije, vse realke, vsa učiteljišča, vse je nemško, zraven 526 nemških šol so vse slovenske šole (nemško-slovenskih je 75, slovenskih 168 po računu šol. dež. sveta) toliko ponemčene, da se uže v drugem, pogosto v prvem, povsod pa v tretjem leti nemški uči. Vsi katehetje, vsi učitelji znajo nemški. Kde se tedaj nemškeje deci sila godi? Kde se kaže potreba, da še posebno društvo, šulverein, denarjev berači in troši nemškeje dečici v pomoč in rešenje? Nikder! Kdor pravi, da se Nemeccem v šolah krivica godi, ta ne vé nič ali po debelo laže. Za nemško deco šulvereina pri nas treba ni. To vedo šulvereinariji sami prav dobro. Da toraj vkljub temu toliko za šulverein gorijo, kaže, da imajo zraven odkritega vladi najavljenega namena, še drugi, zakriti namen: ponemčevanje Slovencev pa politično rogovilstvo v korist nemško-liberalnej stranki.

(Dalje prih.)

Smešnica 2. Ko se je Nj. vl. cesar peljal mimo mariborskega semenišča, je mislil Nagele, da Nj. vl. cesar ne vé, odkod toliko živio-klicev, zaradi tega je na na vso moč vpil „hoch! hoch!“ Namreč hoch so tisti, ki živio kličejo.

Razne stvari.

(Liberalci — nemškutarji) so svojega kandidata uže proglasili, tistega sv. Janžkega Löschnigga na Dravskem polji, ki je slovenskim „lačenbergerjem“ po leti v Ptujji „predgal“ o cesarji Jožefu. No, in kder je proglasen? Čujte: v „Marburger-Zeitungi“, zraven celjske „vahterce“ in graške „Tagespošte“ nam Slovincem najbolj zagrizeno sovražnem listu, ki piše: „verdient unsere freudigste Zustimmung“ in „auf treue Waffenbrüderschaft von unserer Seite können diese (liberalci pa nemškutarji) rechnen.“ Dakle slovenstvu slovo

oddavšega Löchnigga priporočajo Slovincem in ga vrivajo naši najhujši sovražniki. Temu je le eden odgovor mogoč: enoglasna izvolitev č. g. Rajča. Na noge toraj slovenski domoljubi, sedaj, ko se vršijo volitve volilnih mož. Ne dajmo se varati; nemški liberalci so bolje pripravljene, kakor kdo misli in kdo jih podpira, to ni težko razbrati.

(Slovensko društvo) namerava hitrej ko mogoče zborovati v Šmariji.

(Ormoški liberalni nemškutarji) čakajo, da jim Kada ozdravi, potem upajo pri volitvi v mestni zastop zmagati pa ne bodo, ako Slovenci storijo svoje!

(Javno zahvalo) izrekajo č. g. Dav. Mešku, kaplanu pri sv. Barbari v Halozah, za 50 fl., katere je z obresti vred daroval čitalnici ptujske za Narodni dom: dr. Gregorič, predsednik, P. Benedikt Hertiš, blagajnik, J. Urbanec, tajnik.

(Vendarle plačan) je venec za ptujsko cesar-Jožefovo svečanost. Nek Flis je denarje pobiral in plačal.

(Med Slov. Gospodarjeve) naročnike stopilo je letos uže 200 novih.

(Celovski „Kres“) objavlja v 1. številki posebno štajerske Slovence zanimajoče reči: n. pr. narodne pripovedke Valjavčeve, životopisne črtice o Pergerji, zlati očanaš. Zanimiva utegne tudi biti povest iz kmečke vstaje l. 1572. zoper madjarske in nemške plemeni-taše. G. Glaser piše o pesniku Firduziji, dr. Vrečko o kranjskem učenjaku Vegi, g. Scheinigg o koroškem Jarniku. Kres je izvrstno uredovan in stane 2 fl. za pol leta. Omenimo še, da je v njem g. dr. Krek priobčil prekrasno pesem žalostinku g. Hermanu v spomin.

(Ljubljanski Zvon) začel je z mojstersko nasnovano povestjo dr. Taučerjevo: Mrtva srca. Književno poročilo in glasnik pa se zopet odlikuje s svojo obširnostjo, ki obsega ves slovanski svet. Zvon velja 2 fl. 30 kr. za pol leta.

(Nesreče.) Pod mlinsko kolo prišel je Anton Beljak v Rantaševem mlinu v Ljutomeru in bil ubit; konduktar Lesjak Janez bil je od dveh vagonov v Krieglahu združen.

(Volitve) za ormoški okraj vršijo se 21., 21., 28. jan. t. l.

(Na Donački gori) postavijo letos hišico za potnike.

(Subvencijo) okrajnim cestam gornje-radganskim hočejo baje odtegniti in tako okraju 5—700 fl. večjih stroškov navesiti. Pravijo, da navoženi prodec ne velja nič. Se ne spominjamo, da bi se bilo drugim zastopom jednako nagajalo.

(Za železnico) od sv. Jurija nad Šmarije v Slatino in Rogatec prosijo mesto Celje in okrajni zastopi celjski in šmarijski. Po tem

načrtu bi ne trebalo železniške posebne postaje staviti na južnej železnici.

(Iz Vranskega) poročajo, da je vrlji narodnjak Franc Šentak obolel in da gosp. J. Hausenbichler iz Žavca njegova imetja oskrbuje. —

(Za župnika) v Loki je prezentiran č. g. Anton Šlander, vikar celjski.

(† Umrli) je č. g. zlatomešnik in minorit Paul Kanzler v Ptuj, 81 let star.

(Za družbo duhovnikov) so vplačali č. gg. Bratuša in Hrastel Fran po 11 fl., Juri 5 fl., Meško Mart. 2 fl., Juvančič Grušovnik, Kalin, Dr. Mlakar, Voh Jernej, Vraz Anton, Zidanšek in Dupelnik po 1 fl.

Listnica upravnitva: G. J. Drag. H. v Ljut.: Vse v redu, hvala! — G. Mica F. v Ločah: Še za lani. — G. M. Š. v G. Petanjcih: Kje je za Vas zadnja pošta? — G. ? v Rogatec: Na pošti Vam imajo slabo pero, Vašega imena nam nij, moč brati.

☛ Vse gg. naročnike, ki ne dobé denašnjega lista, prosimo, naj se oglašé za-nj na svoji pošti, če so sicer vsaj za lani z naročnino v redu.

Loterijne številke:

V Trstu 5. januarja 1883:	24, 51, 49, 44, 62
V Linci „ „	59, 61, 55, 65, 28
Budapešt „ „	25, 16, 77, 24, 40

Prihodnje srečkanje: 19. januarja 1883.

1-3

Cerkvena služba

organista in mežnarja pri farni cerkvi sv. Mihela pri Šoštanji se od 1. sušca naprej odda.

Dva konja

ukradli so tatje konec novembra p. l. posestniku Andreju Šepcu, v občini Kapelski pri Brežicah, to pa 2 kobili. Prva zelenka je 6 let stara, druga rudeča 10 let in je breja, da bi imela meseca sušca letos vrči, po sred glave ima liso; obej ste po 15 pestij visoki. Kdor za nje poizvé, dobi od vsake 25 fl. plače, naj naznani občini Kapelski. 1-3

S tužnim srcem naznanjam vsem svojim prijateljem in znaneem, da so mi moja ljuba in nepozabljiva mati

Ana Kovačič, roj. Korošec,

previdena sè sv. zakramenti za umirajoče, dne 6. prosinca l. l. po dolgo trajajočej bolezni, na Hajdini umrla.

J. Kovačič,
učitelj v Ljutomeru.

Cerkvena služba

organista in mežnarja v fari sv. Jarneja v Ribnici poleg koroške železnice se odda s 1. aprilom t. l.

Prošniki naj se oglasijo osobno pri cerkvenem predstojništvu. 1-3

Razglas.

Syndikat nemškega viteškega reda kot prva instanca v zapuščinskih razpravah naznanja vsem tistim, ki imajo kot upniki kaj dobiti iz zapuščine dne 9. decembra 1883 zamrlega č. g. Matije Fritz-a, duhovna nemškega viteškega reda, dekana in knezoškofovskega duhovnega svetovalca v Velikej nedelji (rajni je zapustil spisano oporoko), naj se pri od tega syndikata pooblaščenem oskrbništvu nemškoviške komende pri Velikej nedelji oglašijo in svoja zahtevanja dokažejo dne 11. februarja 1884 ob 9. uri dopoludne, ali saj do tiste dobe pismeno prošnjo vložijo. Kateri tega ne storijo, zgubijo vso pravico do zapuščine, ako bita z izplačevanji naglašanih dolgov bila uže izcerpljena, razven če jim dohaja pravica do rubljenja.

Syndikat nemškega viteškega reda.

Na Dunaji dne 28. decembra 1883.

1-2

M. Bittner,

balejski svetovalec nemškega viteškega reda.

Priporočba.

Jožef Osvatič,
krojač v Ptuj,
gosposka ulica,

priporoča se slavnemu občinstvu, izlasti p. n. gg, duhovnikom, uradnikom in učiteljem v izdelovanje razne obleke iz svoje bogato izbrane zaloge po najnovejših modnih žurnalih in najnižjih cenah.

Sprejema tudi sukno in snov v izdelovanje oblek ter se nadeja mnogobrojnih naročil.

Citalničnim in drugim gostilničarjem

priporočujem za predpustne veselice izvrstnega štirskega šampanjca, ki je bolji in zdravji od tuje mešanice, 15 raznih vrst po fl. 1.20—1.80 velika steklenica; dalje ljutomerca, „rizlinga“, jeruzalemca itd. po najnižjej ceni.

Agentura

za kupovanje in prodajo vina

1-3

v Mariboru, Tegetthofstrasse 17.

Priporočba.

Uljudno podpisani naznanja, da je več izdelovati cerkvene in župniške račune, inventarje, ustanovska pisma, tabele ustanov za zakristije, vinkulacije, izvrševati nakup, prodajo in zameno raznih obligacij, sestavljati fasijone, napovedi za pristojbinski ekvivalent in rekurze v tej zadevi, razume asekuracijske, dačne zadeve. Uže mnogim je v teh rečeh pomagal in vse izvršil v popolno zadovoljstvo dotičnih gospodov. Rajnega g. Katschthalerja je v njegovej dolgotrajnej bolezni večkrat podpiral v takšnih zadevah.

Zato se usoja vrlo priporočati se čast. p. n. duhovščini za podobna naročila.

Rudolf Hribar,

strokovnjak v računovodstvenih davkarskih zadevah

v Mariboru

gosposkej ulici, šte. 24.

5-7

Priznano nepokvarjene, izvrstne
voščene sveče

izdelujeta

P. & R. Seemann v Ljubljani.

Gospodarstvena priloga.

Priložena od kat. tiskovnega društva 2. števil „Slov. Gospodarja“.

L. 1884.

10. januarja.

Štev. 97.

Naša kmečka mladina naj bi se rokodelstva učila!

(Od Save).

Slovenski domoljubi se neprenehoma trudijo, da bi slovenskemu kmetu pripomogli do večje veljave, do boljšega materialnega in duševnega blagostanja. Boljši časi prišli bodo za našega slovenskega kmeta takrat, kedar bode njegov materinski jezik imel veljavo v uradih, šolah in v navadnem življenji, in kedar bode naš kmet v denarnih zadevah na trdnejših nogah. Danes hočemo našemu kmetu svetovati, kako naj svojo mladino izredi v tem obziru, da ne bode svoje zemljišče preveč obložil, kedar svoje otroke od hiše odpravlja. Znano je, da so z dedščinami najbolj obložena zemljišča slovenskih kmetov. Slovenski oča, dobra duša kakor je, bi rad vse svoje otroke dobro obdaroval, kedar jim svoje premoženje deli. Morebiti ima njegovo imetje še precejšnjo vrednost in morda je tudi še čisto nezadolženo; zapusti ga sicer le enemu glavnemu dediču, a drugim otrokom precejšnje dele izroči, ker vidi, da so nepreskrbljeni, da ne znanjo nobenega rokodelstva, da bi si ž njim mogli kruh služiti. Glavni dedič je prevzel torej veliko breme dolgov, ko mora svoje brate in sestre izplačevati — in namesto da bi se veselil svojega posestva, tarejo ga začetkoma misli ali bode kedaj v stanu izplačati bratom in sestram velike deleže.

Temu je silno krivo to, da naš kmet vse svoje otroke le preveč rad doma pridržuje in le premalo po svetu pošilja, zlasti rokodelstva učiti jih le malo daje. Primeroma se po nekaterih krajih pripeti, da se več kmečkih sinov uči po latinskih šolah, kakor da bi se šli dobrega rokodelstva učiti. Kmet, ki ima več otrok, naj bi to-le premislil.

Svoje posestvo kaže samo enemu otroku zapustiti in sicer kolikor mogoče nezadolženo ali pa jako malo zadolženo zemljišče. Vsaj uči skušnja, da le na nezadolženem posestvu je mogoče kmetu izhajati.

Za vse druge otroke, zlasti za dečke, mora kmet drug kruh preskrbeti. Kedar ti je deček dovršil ljudsko šolo, kedar je star 13 ali 14 let, daj ga k dobremu mojstru. Izuči naj se v rokodelstvu dobro! Kedar postane enkrat rokodelski pomočnik, kedar dostane vojaška leta, postane lahko rokodelski mojster. Takrat bo še nekoliko tvoje pomoči potreboval, da si

preskrbi potrebno rokodelsko orodje, da si ustanovi lastno domače ognjišče. Takrat mu se le izroči, kar si mu namenil — in s tem si mu neizmerno koristil! To bi bil en slučaj v katerem bi rokodelstvo pripomoglo, da se ne bi preveč obtežilo z dolgovi zemljišče našega kmeta! V mnogih slučajih pa ima naše kmečko ljudstvo premalo lastnega zemljišča, da bi samo ž njim moglo pošteno izhajati. Za take majhne posestnike je tudi znanje rokodelstva jako koristno, ker si tudi z rokodelstvom nekaj prislužiti more.

Rokodelstvu tudi sedanja vlada vso pozornost skazuje. Nova obrtniška postava varuje tudi pošteno rokodelstvo pred slabo in nezadostno izurjenimi rokodelci. — Ponuja tudi v obrtniških šolah, katerih Slovenci žalibog še nimamo, da se morejo mladenči v njih do najvišje stopinje obrtstva izobraziti. Morebiti tudi nam Slovincem vlada na pripomoč priskoči s kako obrtniško šolo. Pa če tudi te ne dobimo, ne pozabimo pregovora s katerim se Nemcem več sto let že od mladih nog tako toplo in s tako dobrim vspehom rokodelstvo priporoča, namreč s pregovorom: „Das Handwerk hat einen goldenen Boden“.

J. L.

Misli kmeta o trtnej uši, sadje- in živino-rejstvu pa potovalnih učiteljih.

To važno vprašanje se le premalo rešuje. In če se kakov površni stavek v katerem časniku najde, se rado preskoči. Čeravno je mnogo prenapetega v tej reči, vendar se nam je najhujšega bati, če nam človeški bistroum gotovega sredstva proti temu strašnemu škodljivcu ne najde. Do seh dob se je vse prenapačno delalo in radi tega bi bilo zanimivo od drugih pametnih strokovnjakov kaj čuti.

K prvemu zlu se rado pridruži še drugo. Vlada misleč dobro, nam je preiskovalno komisijo dala, da bi se kaj pomagalo, pa kakor moram reči in mi vsak pameten vinogradar pritrdi, je se po tej preiskovalnej komisiji več zlá kakor haska zgodilo. Ne bom omenjal nesrečnega izida rabuke v Sromljah. Omenim samo to, da se vendar nikjer nič pomagalo ni. Če se pogleda sestavek od gosp. J. Hanselna kot komisarja v tej zadevi nam ondi navedene številke glasno pričajo, da se je le vsako leto

množilo število napadenih trt. Dakle se nič pomoglo ni, nego rekel bi: še več zatrosilo. Pameten in umen delavec ni šel k temu poslu, ker mu boljšega gotovo manjkalo ni, a slabe delalce nadzorovati ni moč, čisto gotovo ne. Koliko ušivih trt se je odkopalo in nazaj zakopalo in še le zasledila uš, ko je škoda uže prav znatna bila, potem pa hajd sekati, žgati in ruvati, da ga je morala groza obiti vsakega, ki vé, kako se težko vinograd obdelava.

Ko sem prebiral brošuro „Pripomoček zoper trtno uš“ — ktero je nedolgo okrajno glavarstvo na občine poslalo, sem se začudil opazki pisateljevi, ki pravi: z žveplo-oglcencem se trti samo po zimi zalivati sme, ko trta počiva. No, kako se pa je pri nas godilo? Trte so vračili le tačas, ko so rastle, po leti ali čas pred trgatvijo.

Seveda, če puhteči plin od žveplo-oglcena ravno takrat na korenine sesalke dospé, kedar srčejo iz zemlje svoj živež, to koreninam hasniti ne more. Uši poginile nikjer niso, in zraven da je trta od uši trpela, je še od škodljivega plina trpeti morala.

Največa nepravilnost je pa ta, da se je to le brez poduka vinogradarjev delalo in pa, da se ni odločilo vinogradarje same v tej reči prepričati. Vsakega more sree boleti, če vidi, kako tuji delalci po vinogradu teptajo in grozdje zobljejo, posebno pa če se ravno kar pred branjem trsje seka, na ogenj meče, a korenine vendar ostanejo do po bratvi v zemlji.

Če se boljše sredstvo ne iznajde, tedaj tudi to „kulturalno ravnanje“ ne pomaga nič, zraven pa prav veliko stane. Po mojem mnenju je najboljšo sredstvo zoper trtno uš: globoko obdelovanje in močno gnojenje. Drago bi bilo marsikom, ko bi kdo tako dober bil, svoje skušnje povedati v „Slov. Gospodarji“ o ameriški trti. Jaz mislim, da saditev in požlahtnovanje ameriških trt bi le preveč stroškov dalo, oziroma da so taki sadeži že močno dragi. Ko bi vlada htela namesti za žveplo-oglcene rajši za kaj takega trošiti, ko vendar nekaj uspeha obeta! — Ko bi se postavim potovalni učitelj nameščil, popolno slovenskega jezika zmožen. Da bi se tudi za Nemce porabiti mogel, se samo ob sebi razume, ker vsak omikani Slovenec dobro slovenski in nemški govori, nasproti pa se Nemci le za silo slovenski lomiti naučé. Potem naj bi učitelj svoj poklic poznal, da bi s prostimi kmetovalci rad govoril, občeval in podučeval, pa ne le se v kočiji vozil od enega do drugega bogataša, pa v mesto nazaj. Slovenski kmetovalci imajo prirojeno mržnjo do takih imenitnežev. Ko bi bil tisti gospod v Sromljah priljuden in ko bi slovenski znal, gotovo ne bi bilo tistega žalostnega dogodka.

Ko bi se potem kaj storilo za napravo in

zasadbo izglednih sadnih vrtov, bi se vsaj deloma nesreči v okom prišlo. Letos je marsikdo več za slive skupil, ko lani za vino. Če se pomisli, da sadje veliko manj stroškov dá proti vinogradom in da so lege in zemlje sploh jako pripravne, tako bo jako skrbeti treba za pravih sort in plemen, da se kolikor najbolj moč razširijo. No, in pri tej reči se „špara“.

Ko je letos podpora za drevesnice razpisana bila, ti je marsikteri prošnjo položil, ko bi mu vsakako šla, pa nobeden ni dobil. Skrbelo bi se naj, da bi se sedaj živinorejski stan zboljšal. Umen potovalni učitelj bi veliko storil, če bi prijazno kmetom razkladal boljši način krmljenja in pitanja, pridelovanja živinske hrane na poljih, oskrbovanje in napravo gnojišč itd. —

Čas je resnoben in če bomo vedno teoretično prazno slamo mlatili, bo slabo za živeti, Deželne, okrajne in občinske doklade rastejo, kmetije so izvzemši nekaj malega števila sploh zadolžene in Bog vé, kaj še vse pride.

Možje, ki jim je častna naloga dana, za ljudstvo skrbeti, bi to naj dobro premislili in potem pomagali najpotrebnejšemu stanu — kmet-skemu. Svet bo za to hvaležen!

V Piršenbergu Brežiškega okraja.

Fr. Ogorovec, posestnik.

Lesni pepel izvrsten gnoj za vinograde.

Neki učenjak svetuje na hektaro trsja 1500 litrov lesnega pepela za gnoj. Pepel se pa ne nasiplje neposredno k trsu, ampak se med trsje poseje in potem podkoplje. Ali pa se nasuje v grabe med trsovni vrstami potegnjene. Liter lesnega pepela vaga navadno $\frac{1}{2}$ kilograma. Po današnji ceni, ktera imajo umetna gnojila, stoji torej metrični cent lesnega pepela 60—70 kr. Gnoji se pa s pepelom spomladi o prvi kopi. Če se v grabe gnoji, tako je dobro grabe, potem ko se je pepel v nje nasul, nekoliko časa odprte pustiti, da more na pepel dežiti in ga tako v zemljo uprati in razdeliti. Kajti v največ vinogradih primanjkuje tistih delkov, ktere ima pepel v sebi, spodnjim plastem zemlje. Kder je svet prav kamenit, se pepel samo raztrosi in podkoplje, ker bi dež pepel lahko iz vinograda popolnoma odplaval.

Z lesnim pepelom gnojiti skoraj vsem trsom koristí, posebno pa tistim, ktere trtna bolezen tako imenovana bela rosa (oidium) napada. —

Pokladanje krme kravam, kedar se molzejo.

Skušnja je pokazala, da se krave bolje in rajše pomolziti dajo, ako se jim pri dojvi ali molzi krme položi.

Izhlapljevanje kože.

To da koža živali poredno izhlapuje, je za življenje živali neizogibno potreba. Ako se to delovanje kože pretrga, nastane ta ali druga bolezen. Iz tega pa sledi potreba, da se živalim koža kolikor mogoče snažna ohranjuje ali s četanjem, česanjem, vmivanjem ali kakor koli.

Orehov presajati.

nikdar ne kaže, ker se s tem korenine vsakokrat zelo poškodujejo in to rast zelo ovira. Zreli in še sveži orehi se jeseni na tistem mestu vsadijo, na katerem hočemo orehovo drevo imeti.

Zdravilo za ozebljene grebene pri kokoših.

Najboljše sredstvo proti ti nezgodi je to, da se kokošim grebeni večkrat z glicerinom pomažejo. Kjer tega ni pri rokah ali sploh ne dobiti, se vzame kos surove slanine, koja se nad gorečo smolino tako drži, da odkapajoča maščoba in pa odkapajoča smola od smolnate treske na spodaj ležečo ploščico ledu pada. Oboje se potem s prsti v mažo pomeša in z njo ozebli grebeni kokošim pomažejo. Kolikor prej po ozebljenji se živadini grebeni pomažejo, toliko prej se ozdravijo.

Najboljši gnoj za sadunosno drevje.

Kot najboljši gnoj za sadunosno drevje spoznali so zmes iz kalija in fosforove kisline. Ta gnoj v napravo cvetnih popkov dobro deluje. Manj deluje kravji gnoj, pepel nekoliko več. Superfosfat deluje kakor pepel. Ako se kravji gnoj s pepelom pomeša in s to zmesijo drevesom pognoji, tako taka pognojitev bolj izda, kakor pa če se le z enim ali drugim posameznim gnoji. Pepel in superfosfat deluje podobno. Najboljši gnoj je slednjič superfosfat 20 % pomešan z žveplenokislim kalijem 15 %.

Poraba gnjilega krompirja.

Gnjili krompir živini polagati ni varno. Nevarne bolezni bi se mogle iz tega izcimiti. Ali iz gnjilega krompirja se more škrob narajati.

Gnoj za cvetlice v loncih.

Da pahišne in lončne cvetlice prav lepo rastejo in zdrave ostanejo in lepo cvetó, se mora voditi, s katero se zaljivajo, nekoliko vin-

skega cveta vkapljati. Na liter vode toliko cveta, kolikor ga lešnikova lupina držati more. Vspeh se kmalo pokaže.

Dopisi.

Iz Remšnika. (Letina, — les, sadjerejstvo.) Precej mirno je preteklo leto 1883. Druge nezgode nimamo zaznamovati, kakor spomladi hudo difteritično bolezen, ki je po 3—5 otrok pobrala iz ene hiše. Nekemu najemniku je vzela 5 otrok in ženo, da je celo sam ostal. Umrlo jih je vkup 61, kar je veliko za našo faro. Toče nismo imeli; po tem takem smemo tudi pretečeno leto boljše, kakor vsa sedemdeseta leta imenovati. Pšenica, žito (rž), oves, ajda in koruza, vse se je dobro obneslo. Koruzi so črvi veliko manj škodovali, kakor še leta 1882. Slednje leto bilo je bolj suho, kot mokro, kar je pri nas od velike važnosti za voljo koruze, ki se rabi za žganke, brez kterih se tukaj tako slaba godi, kakor pri Nemcih brez kaše, kder imajo celo pregovor, da Nemeč oslepi, ako se trikrat na dan kaše ne najé. V mekrotnih letih pri nas koruza ne dozori in kupovati jo moramo po 5 fl.; tako se je godilo leta 1882., kar vboge ljudi hudo zadeva. Da se kmetom nekoliko boljše godi, se sklepa iz tega, ker v pretečenem letu ni prišlo na Remšniku ni jedno posestvo na kant ali na eksekutivno prodajo. Pomagala je k temu lepa cena lesa, kojega se veliko zvozi po Dravi. Dobro ceno so imele škodele, to je deskice za streho, 3000 ali ena vožnja po 12 fl. Lehko se prodava izsekan stavbeni les. Tukaj je malo katero leto brez vsega sadja, ker nekoliko pozneje cveti in ne pomrzne tako naglo. Letos so bile stive na mestih tako nabasane, da se je vejevje lomilo; slive sušijo ter dobro prodavajo in vmes slivovico delajo. Precej je bilo orehov in tudi jabelk. Lesne gruške so bile polne, iz kojih se prav okusen mošt ali „tolkla“ prideluje, da pijače ni treba za ljudi kupovati. Škoda velika, da je žlahtnega sadovnega drevja premalo, ker se malokdo prav briga zanj. „Vogelnim“ glavčem vse drugo roji po glavi; namreč svete reči zasmehovati, narodnjake, ki imajo pravo ljubezen do ljudstva, nadlegovati, šulvereinu „streljati“ in „Nagelčekom“ kaditi itd., mesto ljudem ob neki in neki priložnosti dokazovati, koliko haska sadjereja prinaša, kar bi moralo biti geslo za vsakega izobraženca. To bi ljudem koristilo, ne pa druga rogoviljenja. Od velike nepopisljive važnosti bi bilo, ko bi se v Marenbergu, to je v središči celega okrožnega hribovja, ustanovila podružnica Rudolfovega sadjerejskega društva od sv. Jurja pri Celji. Ali da bi isto društvo začelo nekak listič ravnno za sadjerejo po ceni izdajati, ki bi naj ljud-

stvo učil peške na vrtilih zasajati, odrasle drevesca presajati, cepiti in velike pametno na prostore, kojih je na orale praznih. presajati. Pisatelj je letos poskušnjo napravil in kakih 60 žlahtnih drevesc posadil, ki so v enem pol letu tako zrastle, kakor okolo Maribora. Toraj ne spavajmo predolgo. Na delo.

Iz Ptuja. (Slovenska posojilnica.) Na sv. treh kraljev den imel je odbor našega ravnokar vstanovljenega „hranilnega in posojilnega društva“ sejo, pri kateri se je sklenilo, da prične to društvo s 1. februarjem svoje delovanje. Podpisani vabim toraj vse p. n. rodoljube k mnogobrojnemu pristopu. Tisti, kateri hoče društvu pristopiti, blagovoli se naj oglašiti pri podpisnem ali pa pri gosp. dr. Jakobu Ploji, odvetniku v Ptuj, kjer se tudi poizve podrobneje v tej zadevi. Slovenci! pristopite tedaj v mnogobrojnem številu k temu društvu in držimo se strogo gesla: svoji k svojim. Komu niso še živo v spominu zadnje volitve v okrajni zastop? Ali ni vsakemu znano, kakih sredstev so se posluževali naši politični nasprotniki meščanje? Vedno in vedno predstavljali so našim volilcem „Vorschussverein“ pred oči, in kako nesramno so žugali. Zdaj tega ne bode več, kajti kdor bo denar potreboval, dobil ga bode tudi pri nas. Naše rodoljube na kmetih pa prosimo, da nas v tej zadevi podpirajo.

And. Jurca,
načelnik „hranilnega in posojilnega društva v Ptuj.“

Od sv. Tomaža pri Velikej nedelji. (Letina) v preteklem leti ni bila slaba. Z mladletja je dva tedna vse pozneje začelo rasti, kakor navadno; dozorelo pa je skoraj vse o pravem časi. Pridelali pa smo vsega različno; rž in pšenica bila je lepa pa srednje rodna; oves se je precej dobro obnesel. Koruza, hajdna, krompir, repa, sočivje, kapus nekde dobro nekde slabo. Krme za živino smo dobili obilnije od predlani, buče so slabo rojile, sadovja kder je lani toča sekala, ni bilo nič, drugod pa malo. Vinogradi so tudi tisti brez grozdja bili, ktere je lani toča posekala. Kder toče ni bilo, tam je v srednji meri vina priraslo pa še tudi srednje dobrega, ker je v mošti bilo pol šestnajst odstotkov sladkorja. Pridelki imajo vsi slabo ceno.

Radoslav Rižnar.

Raznoterosti.

(Kmetijska družba) štajerska začela je svoje nemško glasilo „Landbote“ tudi slovenski izdavat, dne 8. jan. t. l. izišla je 1. številka novega „Štajerskega gospodarja“.

(Konji noriškega plemena) sodijo najbolj za hribovske, planinske kraje; zato priporočajo ovo pleme tudi Korošcem.

(Pri sv. Juriji) ob južnej železnici je bil 20. decembra shod kmetovalcev, kakih 50. Potovalni učitelj g. Kramar govoril je o vrbji, g. ravnatelj Kalman o sadjerejstvu in g. učitelj Grah o hmeljarstvu.

(Novi gozdarski uradnik) v Celji baje ne zna nič slovenski, kakor tudi novi deželni živinozdravnik ne.

(Zborovali) so 30. dec. v Doberni udje tamošnjega oddelka kmetijske podružnice in se zlasti o zasajanji gozdnega drevja pogovarjali.

(Postrv) v Savo spustili so v Bohinji na Kranjskem okoli 30.000.

(Mnogo zajcev) postreljajo letos lovci: na Dravskem polji so v g. Perkovem lovu eden den dobili 138 in v g. Fr. Čeligijevem 277.

(Svinje) na Ogersko izvažati je zopet dovoljeno.

(Služba) potovalnega učitelja razpisana je v Zagrebu od hrvatske vlade. Plače je 900 fl. in 300 fl. potnine; na leto ima najmanje 30krat kmečkim ljudem prednašati o raznih strokah gospodarstva. Tudi Slovenec more prositi za službo do 15. februarja.

(Konjerejec) ima meseca januarja brejim kobilam prizanašati in jih ne vpregati pred težke vozove, jim polagati tečne hrane, ki malo prostora v trebuhu zalaga, tedaj ovs. Kdor zamore, naj jim v hlevu večji prostor opredeli, da morejo v njem neprivezane stati. Zrebeta je treba marljivo spuščati na prosto, na tekališča. Hlev mora se večkrat prevetriti. Temperatura v njem bodi 13—14° R. Pridni konjerejec marljivo čedi konje in snaži konjsko opravo.

(Sadje velja na Dunaji): tafelni 12—25 kr., lederarce (rejnete, kosmači) 12—25 kr., žolte 12—30 kr., 100 jabelk, mašanceljni 15—35 kr. kilo, hmelj velja Zatežki 165—170 fl. 50 kilo.

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

Mesta	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Tursica		Proso		Ajda	
	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.
Maribor . . .	7 90	5 40	5 —	2 90	5 10	5 10	4 60	5 10	5 10	4 60	4 60	4 20	4 20	4 20
Ptuj	8 25	6 60	5 60	2 80	4 80	4 40	4 20	4 80	4 80	4 40	4 40	4 20	4 20	4 20
Celje	7 20	5 20	4 20	3 —	5 30	5 60	6 50	5 30	4 56	4 70	4 70	4 57	4 57	4 57
Gradec	7 83	5 73	5 4	3 41	4 56	4 70	4 57	3 41	4 56	4 70	4 70	4 57	4 57	4 57
Ljubljana	8 55	5 50	4 80	2 95	5 40	4 30	3 67	2 95	5 40	4 30	4 30	3 67	3 67	3 67
Celovec	7 59	6 30	5 20	2 90	4 40	5 —	5 —	2 90	4 40	5 —	5 —	5 —	5 —	5 —
Dunaj	10 55	8 70	8 45	7 70	6 95	8 85	— 20	7 70	6 95	8 85	— 20	— 20	— 20	— 20
Pešt	10 20	8 50	9 —	7 15	6 25	6 82	6 30	7 15	6 25	6 82	6 30	6 30	6 30	6 30